

ประเด็นการเมือง ฉบับที่ E9	10 ม.ค. 68	วิทยาลัยการทัพบก
ประเด็น การผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย	มุมมองทางยุทธศาสตร์ ผลกระทบของการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย	
ประเด็นสำคัญ	<ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นมาของกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย - ผลกระทบทางการเมืองจากการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย - กระแส "Woke" ที่ส่งเสริมความตื่นตัวทางสังคมในเรื่องความเท่าเทียม สิทธิมนุษยชน และการยอมรับความหลากหลาย 	

มุมมองทางยุทธศาสตร์ ผลกระทบของการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย

ประเทศไทยได้ก้าวสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญด้วยการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียม ซึ่งยอมรับสิทธิที่เท่าเทียมกันของคู่รักเพศเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงนี้มีความสำคัญไม่เพียงแต่ในแง่ของสิทธิมนุษยชน แต่ยังส่งผลกระทบในเชิงยุทธศาสตร์ที่ควรพิจารณาในหลายมิติ ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในระดับประเทศและระหว่างประเทศ โดยสาระสำคัญของกฎหมายสมรสเท่าเทียม ความสำคัญของกฎหมายสมรสเท่าเทียมก็คือ การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ในกฎหมายครอบครัวเดิมที่อยู่ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่รับรองเฉพาะการสมรสของหญิง-ชายเท่านั้น ซึ่งเป็นการไม่รองรับการก่อตั้งสถาบันครอบครัวที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ซึ่งมีการอุปการะเลี้ยงดูและมีความสัมพันธ์ไม่ได้แตกต่างจากคู่สมรสหญิง-ชาย กฎหมายฉบับนี้จึงต้องการให้บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศสามารถที่จะหมั้นและสมรสกันได้อย่างเสมอภาคเช่นเดียวกับหญิง-ชาย รวมถึงมีสิทธิและหน้าที่ต่อกันภายใต้สถาบันครอบครัวอย่างเสมอภาค

กฎหมายสมรสเท่าเทียมมีสาระสำคัญหลายประการ ได้แก่ **สิทธิในการสมรส** ให้สิทธิเท่าเทียมกันในการสมรสระหว่างคู่รักเพศเดียวกัน และคู่รักต่างเพศ โดยไม่จำกัดแค่การสมรสเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการจดทะเบียนสมรส และสิทธิในการจัดงานสมรส **สิทธิในการรับบุตรบุญธรรม** ให้คู่รักเพศเดียวกันมีสิทธิในการรับบุตรบุญธรรม และการเลี้ยงดูบุตรเช่นเดียวกับคู่รักต่างเพศ **สิทธิในการแบ่งสินสมรส** ให้สิทธิในการแบ่งสินสมรส และทรัพย์สินอื่น ๆ ระหว่างคู่สมรสโดยไม่แบ่งแยกเพศ **สิทธิในการดูแลสุขภาพ** ให้สิทธิในการดูแลสุขภาพ และการตัดสินใจทางการแพทย์ระหว่างคู่สมรส รวมถึงสิทธิในการเข้าเยี่ยมคู่สมรสในโรงพยาบาล และสิทธิในการรับมรดก ให้สิทธิในการรับมรดกจากคู่สมรสโดยไม่แบ่งแยกเพศ

ความเป็นมาของกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย

ตลอดปี 2567 สิทธิพลเมืองในหลายประเทศทั่วโลกได้เผชิญกับความก้าวหน้าที่ยกระดับให้กับพลเมืองของชาติตนเอง ขณะเดียวกันก็มีหลายภูมิภาคในโลกที่สิทธิพลเมืองเผชิญกับความท้าทายในประเด็นสำคัญ ตั้งแต่สิทธิทางการเมือง สิทธิของผู้หญิง ตลอดจนสิทธิในการมีชีวิตที่ดีในฐานะสมาชิกของสังคม

สิทธิความเท่าเทียมของบุคคลหลากหลายทางเพศในไทยเกิดความก้าวหน้าครั้งสำคัญ เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายสมรสเท่าเทียม หรือพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ 24) พ.ศ. 2567 เมื่อวันที่ 24 ก.ย. ทำให้ไทยเป็นชาติแรกในอาเซียนและเป็นประเทศที่ 3 ในเอเชียที่ผ่าน

กฎหมายสมรสเท่าเทียมซึ่งรับรองการแต่งงานของเพศเดียวกัน กฎหมายฉบับนี้จะมีผลใช้บังคับในวันที่ 22 ม.ค. 2568 กฎหมายนี้ใช้เวลาเดินทางกว่า 20 ปี ผ่านทั้งกระแสต่อต้านและสนับสนุน จนมาถึงวันที่สภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง 400 ต่อ 10 ในเดือน มี.ค. หลังจากรับหลักการร่างกฎหมายดังกล่าวเมื่อเดือน ธ.ค. 2566 และ 3 เดือนหลังจากนั้นวุฒิสภาก็เห็นชอบร่างกฎหมายฉบับนี้

กฎหมายสมรสเท่าเทียมนี้ไม่เพียงมอบสิทธิให้กับบุคคลหลากหลายทางเพศ แต่มาพร้อมกับหน้าที่ในฐานะคู่สมรส โดยสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ในหลายด้านจะเป็นไปตามสิทธิที่คู่สมรสได้ในกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้ เช่น การรับบุตรบุญธรรมร่วมกัน ขณะที่บางกรณี แม้จะสามารถจดทะเบียนสมรสได้แล้ว แต่ยังคงต้องการแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ให้สอดคล้องกัน

การผลักดันกฎหมายสมรสข้ามเพศในประเทศไทยสะท้อนถึงกระแส "Woke" ซึ่งเน้นความเท่าเทียมและการยอมรับความหลากหลายทางเพศ กระแสนี้ตั้งคำถามต่อบรรทัดฐานเดิมเกี่ยวกับครอบครัวแบบพ่อแม่ลูก โดยสนับสนุนการยอมรับครอบครัวหลากหลายรูปแบบและสิทธิของคู่รักเพศเดียวกัน แม้ว่าจะเผชิญการต่อต้านจากกลุ่มอนุรักษ์นิยมที่มองว่าเป็นการขัดแย้งกับค่านิยมและศาสนาเดิม การผลักดันนี้ขยายไปยังประเด็นความเท่าเทียมอื่น ๆ และกระตุ้นให้กลุ่มเยาวชนและ LGBTQ+ มีบทบาททางการเมือง ซึ่งสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เปิดกว้างขึ้น แม้ว่าจะมีความขัดแย้งระหว่างคนรุ่นใหม่กับกลุ่มอนุรักษ์นิยม

ผลกระทบจากการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทย

ผลกระทบทางการเมือง ได้แก่ เสริมสร้างภาพลักษณ์ในระดับนานาชาติ การผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะประเทศที่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชน ความเท่า

เทียม และความหลากหลาย ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มสถานะของประเทศในเวทีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะใน องค์การสหประชาชาติหรือองค์การสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ การสนับสนุนฐานเสียงทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงนี้อาจช่วยเพิ่มความนิยมของรัฐบาลหรือพรรคการเมืองในหมู่ประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และชุมชนความหลากหลายทางเพศ ซึ่งอาจกลายเป็นฐานเสียงที่สำคัญในอนาคต การเผชิญหน้ากับความขัดแย้งภายในประเทศ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้อาจเผชิญกับการต่อต้านจากกลุ่มที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม ซึ่งรัฐบาลต้องจัดการความขัดแย้งอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ให้เกิดความแตกแยกทางสังคม

ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ได้แก่ การกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านอุตสาหกรรมงานแต่งงานและท่องเที่ยว การอนุญาตให้คู่รักเพศเดียวกันสามารถแต่งงานได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายจะช่วยกระตุ้นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง กฎหมายนี้อาจดึงดูดคู่รักจากประเทศที่ยังไม่ยอมรับสมรสเท่าเทียมให้เดินทางมาจัดงานหรือใช้ชีวิตในประเทศไทย เช่น ธุรกิจงานแต่งงาน สถานที่จัดงาน โรงแรม และการท่องเที่ยวเชิง LGBTQ+ ซึ่งประเทศไทยมีศักยภาพสูงในการดึงดูดนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้ การส่งเสริมการลงทุนและแรงงาน การแสดงถึงความเป็นมิตรและการยอมรับความหลากหลายสามารถดึงดูดนักลงทุนและแรงงานที่มีความสามารถจากต่างประเทศมาทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ให้ความสำคัญกับนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ และการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในระยะยาว การรับรองสิทธิที่เท่าเทียมกันอาจส่งผลให้เกิดสังคมที่มีความสามัคคีมากขึ้น ลดความขัดแย้ง และสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน

ผลกระทบทางสังคม ได้แก่ การเสริมสร้างความเท่าเทียมและการยอมรับ การผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมช่วยลดการเลือกปฏิบัติและส่งเสริมการยอมรับในความหลากหลายทางเพศ ซึ่งส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นธรรมและครอบคลุมมากขึ้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน การยอมรับสิทธิที่เท่าเทียมช่วยสร้าง

ความมั่นคงในชีวิตคู่รัก LGBTQ+ และครอบครัวของพวกเขา ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดความสุขและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในสังคม รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แม้ว่าสังคมไทยมีชื่อเสียงในด้านความเปิดกว้างต่อ LGBTQ+ แต่การออกกฎหมายนี้อาจกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในเชิงลึก ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนมุมมองและการยอมรับในระดับชุมชน การเชื่อมโยงประเด็นการผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมกับกระแส "Woke"

ผลกระทบด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ส่งผลให้เกิดการสร้างพันธมิตรในระดับภูมิภาค การที่ประเทศไทยเป็นประเทศแรก ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมอาจทำให้ไทยกลายเป็นผู้นำในภูมิภาคด้านสิทธิมนุษยชน และช่วยสร้างพันธมิตรทางการเมืองและเศรษฐกิจที่แข็งแกร่งขึ้น รวมไปถึงการดึงดูดชุมชนความหลากหลายทางเพศระหว่างประเทศ กฎหมายนี้อาจดึงดูดคู่รักจากประเทศที่ยังไม่ยอมรับสมรสเท่าเทียมให้เดินทางมาจัดงานหรือใช้ชีวิตในประเทศไทย ซึ่งช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับสากล

ผลกระทบต่อศาสนาและความเชื่อในสังคมไทย จากการผลักดันสมรสเท่าเทียมสะท้อนถึงความขัดแย้งที่เกิดจากการตีความคำสอนทางศาสนาและความเชื่อดั้งเดิม ศาสนาพุทธเน้นความสัมพันธ์ระหว่าง

ชายและหญิงในการสร้างครอบครัว ซึ่งการสนับสนุนสมรสเท่าเทียมถูกมองว่าอาจขัดแย้งกับค่านิยมดั้งเดิม ทำให้ผู้นำศาสนาเกรงว่าค่านิยมใหม่จะบั่นทอนจริยธรรมและโครงสร้างครอบครัวแบบพ่อแม่ลูกที่ได้รับการสนับสนุนจากศาสนา นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งระหว่างศาสนาและสิทธิมนุษยชน โดยบางกลุ่มศาสนาเห็นว่าการสนับสนุนสมรสเท่าเทียมขัดกับจริยธรรมดั้งเดิม ขณะที่กลุ่มสนับสนุนมองว่าการปฏิเสธสิทธิของคู่รักเพศเดียวกันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในสังคมที่มีความหลากหลายทางศาสนาและวัฒนธรรมเช่นประเทศไทย จึงเกิดความขัดแย้งภายในชุมชน โดยกลุ่มเสรีนิยมสนับสนุนสมรสเท่าเทียมในแง่ของความเท่าเทียม ขณะที่กลุ่มอนุรักษ์นิยมมองว่าการผลักดันกฎหมายนี้ทำลายความมั่นคงทางวัฒนธรรมและอาจนำไปสู่ความแตกแยกในครอบครัวและสังคม

การผ่านกฎหมายสมรสเท่าเทียมในประเทศไทยนับเป็นก้าวสำคัญที่สะท้อนถึงความพยายามในการสร้างความเท่าเทียมและยอมรับความหลากหลายในสังคม ความเปลี่ยนแปลงนี้ไม่เพียงสนับสนุนสิทธิมนุษยชนเท่านั้น แต่ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาประเทศในมิติทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การกระตุ้นเศรษฐกิจจากการขยายตัวของตลาดงานและการสนับสนุนครอบครัวหลากหลายรูปแบบ

อย่างไรก็ตาม การดำเนินนโยบายนี้ยังเผชิญกับผลกระทบในเชิงลบในหลายด้าน โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อดั้งเดิม ศาสนาพุทธในประเทศไทยมักเน้นบทบาทของครอบครัวแบบพ่อแม่ลูก ซึ่งการผลักดันสมรสเท่าเทียมอาจถูกมองว่าขัดแย้งกับค่านิยมดั้งเดิม เช่นเดียวกับในระดับสากล ศาสนาคริสต์และอิสลามในหลายประเทศมีท่าทีต่อต้านกลุ่มความหลากหลายทางเพศ และประเด็นนี้เองอาจถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมือง และอาจส่งผลให้เกิดการแตกแยกในสังคมและความรุนแรง

รัฐบาลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องดำเนินการอย่างระมัดระวัง โดยต้องสร้างความเข้าใจในสังคมผ่านการสื่อสารที่เหมาะสม รวมถึงสนับสนุนมาตรการทางกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อปกป้องสิทธิของทุกคนในสังคม การเปิดพื้นที่พูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์จะช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างสังคมที่ยอมรับความหลากหลายได้อย่างแท้จริง

พ.อ.หญิง จันทิรา นาคบุญนำ

อจ.ทก.สมย.วทบ.